

Karaman proti Německu, rozsudek ze dne 27. 2. 2014

Stěžovatel: Karaman

Žalovaný stát: Německo

Číslo stížnosti: 17103/10

Datum: 27.02.2014

Článek Úmluvy: čl. 6 odst. 2

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: oběť, presumpce nevinny, spravedlivý proces, svědek

Český právní řád: čl. 36 odst. 1, čl. 40 odst. 2, čl. 10 odst. 1, čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod

čl. 90 Ústavy

§ 2 odst. 2, 5 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád

Významnost: 1

SKUTKOVÝ STAV

1. Okolnosti případu

Stěžovatel je zakladatelem turecké televizní stanice Kanal 7 a ředitelem provozní společnosti Yeni Dünya İletisim. Program stanice Kanal 7 je vysílán celostátně v Turecku i v Německu prostřednictvím televizní stanice Kanal 7 Int. Ten je spravován soukromými společnostmi s ručením omezeným založenými podle německého práva a od roku 2001 společností Euro 7 Fernseh- und Marketing GmbH se stěžovatelem jako jedním z akcionářů. Stěžovatel v těchto společnostech zastával střídavě buď pozici generálního ředitele anebo prokuristy. Od roku 1998 byl určitý vysílací čas vyhrazen neziskové organizaci „Deniz Feneri Yardimlasma Dernegi“ založené, mimo jiné, vedoucím lidských zdrojů společnosti Kanal 7, který byl rovněž členem správní rady asociace.

V programu vysílaném v Turecku i v Německu organizace podala zprávu o programech podpory pro osoby v nouzi a vyzvala k příspěvkům na jejich financování. V roce 1999 byla v Německu založena podobná organizace „Deniz Feneri Dernegi e.PROTI“ (dále jen „Deniz Feneri“) panem G., jedním z dalších akcionářů a střídavě ředitelů nebo prokuristů Euro 7 Fernseh- und Marketing GmbH. G. byl dále jmenován předsedou organizace a zůstal ve své pozici do roku 2006. Společnost Deniz Feneri ve výzvách zdůrazňovala, že darované peníze budou použity přímo a výlučně na podporu osob v nouzi a k financování sociálních projektů.

V roce 2006 státní zastupitelství ve Frankfurtu nad Mohanem zahájilo vyšetřování proti stěžovateli a několika spolupodezřelým, včetně G., z důvodu podezření na podvodné využívání značné části peněžních prostředků darovaných organizaci na komerční účely a k jejich vlastnímu prospěchu. Dne

11. března 2008 bylo předběžné trestní řízení proti stěžovateli odděleno od vyšetřování spoluobviněných. V roce 2008 bylo zahájeno trestní řízení založené na stejném obvinění z podvodu proti stěžovateli i v Turecku (§ 1 - 10).

1. Trestní řízení proti dalším podezřelým

Velký senát pro hospodářské trestné činy při Krajském soudu ve Frankfurtu nad Mohanem (dále jen „Krajský soud“) uznal vinnými dva ze stěžovatelových spoluobviněných, G. a T., z podvodu s přitěžujícími okolnostmi, E. byl usvědčen z napomáhání a navádění při páchání trestného činu. Krajský soud zjistil, že G. vytvořil a udržoval strukturu za účelem utajení a že větší část fi nančních darů získaných pro charitativní účely propagované organizací Deniz Feneri byla ve skutečnosti určena a použita k financování podnikatelských aktivit soukromých společností, v nichž G. a stěžovatel byli akcionáři. T. na žádost G. přispěl k podvodnému jednání mimo jiné tím, že vytvořil nepravdivé záznamy o virtuálních setkáních organizace Deniz Feneri za účelem utajení neoprávněného používání darovaných prostředků před finančními úřady. E., rovněž jednající na základě pokynů G., zatajil skutečný způsob používání darů organizaci na jejích oficiálních účtech a zaznamenal je na zvláštních neoficiálních účtech. Zjištění soudu byla primárně založena na přiznáních T., E. a G. v souvislosti s dohodou o přiznání viny mezi soudem, státním zástupcem a obhajobou, stejně jako na dalších důkazech, které soud získal během soudního řízení. Podle článku publikovaného v německých novinách na internetu dne 18. září 2008 předseda Velkého senátu pro hospodářské trestné činy při Krajském soudu při příležitosti vyhlášení rozhodnutí uvedl, že darované finanční prostředky používaly osoby v zákulisí k hospodářským a politickým účelům, přičemž část peněz byla skutečně použita na projekty podpory. Obdobné bylo publikováno v září 2008 ve vícero novinách. Rozhodnutí soudu bylo zveřejněno na webových stránkách soudu dne 25. listopadu 2008 (§ 11 - 17).

1. Ústavní stížnost podaná stěžovatelem

Dne 16. prosince 2008 stěžovatel podal ústavní stížnost ke Spolkovému ústavnímu soudu. Namítal, že vyjádřeními učiněnými v odůvodnění rozhodnutí, která předpokládala jeho účast na podvodném užívání darovaných peněžních prostředků, Krajský soud porušil zásadu presumpce neviny, jež představuje jeden z aspektů ústavně zaručeného práva na spravedlivé řízení ve spojení se zásadou právního státu. Spolkový ústavní soud odmítl stěžovatelovu stížnost jako nepřijatelnou (§ 18 - 21).

1. Další vývoj

Státní zástupce ve Frankfurtu nad Mohanem obvinil stěžovatele a další tři osoby v souvislosti s předmětným jednáním, řízení v současné době pravděpodobně probíhá. Turecký státní zástupce vznesl obdobná obvinění (§ 22 - 23).

PRAVNÍ POSOUZENÍ

K tvrzenému porušení článku 6 odst. 2 Úmluvy

29. Stěžovatel namítal, že vyjádření učiněná v rozhodnutí Krajského soudu ze dne 17. září 2008 vztahující se k jeho účasti na trestném činu úmyslně spáchaném společně se spoluobviněnými porušila zásadu presumpce neviny zakotvenou v článku 6 odst. 2 Úmluvy.

30. K přijatelnosti

K tvrzení, že stěžovatel není obětí

Hodnocení soudu

40. Projednávaný případ se týká otázky, zda zásada presumpce nevinny může být porušena prostřednictvím prohlášení obsažených v rozhodnutí směřujícím proti spoluobviněným v samostatném řízení, jež nemá právně závazné účinky na probíhající nebo budoucí (přípravné) trestní řízení proti stěžovateli. Úkolem Soudu je posoudit, zda v projednávaném případě bylo porušeno stěžovatelovo právo podle článku 6 odst. 2 Úmluvy.
41. Soud předně poznamenal, že ani znění článku 6 odst. 2 ani přípravné práce na ustanovení neposkytují v tomto ohledu vysvětlení. S odkazem na svou judikaturu Soud zopakoval, že zásada presumpce nevinny zakotvená v článku 6 odst. 2 je jedním ze znaků spravedlivého trestního řízení vyžadovaného článkem 6 odst. 1 (viz mimo jiné Daktaras proti Litvě, č. 42095/98, rozhodnutí ze dne 10. října 2000, § 41; Janosevic proti Švédsku, č. 34619/97, rozhodnutí ze dne 23. července 2002, § 96; Yassar Hussain proti Spojenému království, č. 8866/04, rozsudek ze dne 7. března 2006, § 19). Ve svém nedávném rozhodnutí Allen proti Spojenému království (č. 25424/09, rozsudek velkého senátu ze dne 12. července 2013) velký senát Soudu připomněl, že z pohledu procesních záruk v kontextu trestního řízení „presumpce nevinny ukládá požadavky na, mimo jiné, ... předčasná vyjádření soudem prvního stupně nebo jinými veřejnými činiteli týkající se viny obžalovaného“ (Allen proti Spojenému království, cit. výše, § 93). Soud v tomto kontextu uvedl, že článek 6 odst. 2 je zaměřen na předcházení porušování zásady spravedlivého trestního řízení prostřednictvím předem pojatých vyjádření úzce souvisejících s těmito řízeními. Zakazuje nejenom předčasná vyjádření samotným soudem o tom, že osoba „obviněná z trestného činu“ je vinna, předtím, než to bylo zákonným způsobem prokázáno, ale rovněž se vztahuje na prohlášení učiněná jinými veřejnými činiteli o nedokončeném trestním řízení, jež vedou k tomu, že veřejnost věří ve vinu podezřelého, a mohou vést k tomu, že příslušný soudní orgán předjímá posouzení skutkového stavu. I když není vina formálně konstatována, postačí existence úvahy naznačující, že daný soud nebo činitel pohlíží na obviněného jako na vinného (viz mimo jiné Minelli proti Švýcarsku, č. 8660/79, rozsudek ze dne 25. března 1983, § 37; Allenet de Ribemont proti Francii, č. 15175/89, rozsudek ze dne 10. února 1995, § 35; Butkevičius proti Litvě, č. 48297/99, rozsudek ze dne 26. března 2002, § 49; Lavents proti Lotyšsku, č. 58442/00, rozsudek ze dne 28. listopadu 2002, § 125 a násl.; Borovský proti Slovensku, č. 24528/02, rozsudek ze dne 2. června 2009, § 45 a násl.). Soud v tomto kontextu zjistil, že zásada presumpce nevinny může být dotčena prostřednictvím předem pojatých komentářů veřejného činitele týkajících se účasti obžalovaného na spáchání trestného činu v období, kdy probíhalo soudní vyšetřování proti podezřelému, ale předtím, než byl formálně obviněn z trestného činu kladeného mu za vinu (viz Allenet de Ribemont, cit. výše). Soud dále upřesnil, že článek 6 odst. 2 se použije tam, kde soudní rozhodnutí vyhlášené v řízení, které nebylo vedeno proti stěžovateli jako obviněnému, ale přesto se ho týkalo a souviselo s trestním řízením probíhajícím proti němu, zahrnovalo předčasné posouzení jeho viny (viz Böhmer proti Německu, č. 37568/97, rozsudek ze dne 3. října 2002, § 67; Diamantides proti Řecku (č. 2), č. 71563/01, rozsudek ze dne 19. května 2005, § 35).
42. Soud, na rozdíl od vyjádření vlády, přihlédl rovněž k tomu, že zásada presumpce nevinny může být principiálně porušena i prostřednictvím předčasných vyjádření o vině podezřelého učiněných v rozhodnutí proti samostatně stíhaným spoluobviněným. Zopakoval, že s ohledem na cíl a účel Úmluvy, jakožto nástroje ochrany lidských práv, musí být její ustanovení vykládána a uplatňována tak, aby její záruky byly proveditelné v praxi a účinné. Soud výslovně stanovil, že to platí i pro práva zakotvená v článku 6 odst. 2 (viz například Allenet de Ribemont, cit. výše, § 35, Lavents, cit. výše, § 126, Allen, cit. výše, § 92).
43. Soud poznamenal, že v období, kdy bylo vyhlášeno rozhodnutí Krajského soudu proti spoluobviněným stěžovatele, bylo v Německu a v Turecku zahájeno přípravné řízení proti stěžovateli pro obvinění z podvodu, a byl tedy „obviněn z trestného činu“ ve smyslu čl. 6 odst. 2, ačkoliv nebyl formálně obžalován (viz Eckle proti Německu, č. 8130/78, rozsudek ze dne 15. července 1982, § 73; Šubinski proti Slovinsku, č. 19611/04, rozsudek ze dne 18. ledna 2007, §

62). Relevantní pasáže rozhodnutí se týkaly jeho účasti na podvodném užívání darovaných finančních prostředků, jež bylo předmětem souběžně probíhajícího trestného vyšetřování vedeného proti němu a mělo přímou souvislost s tímto řízením. Dle názoru Soudu taková prohlášení, bez ohledu na to, že nejsou závazná pro stěžovatele, mohou vést k předpojatosti v dalším nedokončeném řízení ve stejné věci, stejně jako předčasná tvrzení o vině stěžovatele učiněné jinou veřejnou osobou v úzké spojitosti s nedokončeným trestním řízením (srov. Diamantides, cit. výše, § 44). Soud poznamenal, že v situaci, jako je nyní projednávána, byl samostatně stíhaný obviněný, který není stranou řízení vedeného proti jeho spoluobviněným, zbaven jakékoliv možnosti napadnout obvinění týkající se jeho účasti na trestném činu vznesená během takového řízení.

44. S ohledem na potřebu zajistit, aby právo zaručené článkem 6 odst. 2 bylo v praxi proveditelné a účinné, Soud uzavřel, že projednávaný případ se týká zásady presumpce nevinny a že stěžovatel může namítat, že je obětí možného porušení tohoto práva.
45. K tvrzenému nevyčerpání domácích prostředků nápravy

Hodnocení soudu

50. Soud uvedl, že stěžovatel podal stížnost proti rozhodnutí Krajského soudu u Spolkového ústavního soudu, ve které namítal, že došlo k porušení jeho práva na presumpci nevinny, stejně jako tvrdil následně před Soudem. Vláda trvala na tom, že stěžovatel měl použít jiný vnitrostátní prostředek nápravy, jímž by přímo namítal porušení svých ústavních práv prostřednictvím rozhodnutí vyhlášeného vůči třetím osobám. Soud navíc poukázal na to, že samotný Spolkový ústavní soud ve svém rozhodnutí ze dne 3. září 2009 neodmítl stěžovateli stížnost z důvodu nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy, ale protože dle jeho názoru zpochybnované rozhodnutí přímo neovlivnilo legitimní práva stěžovatele. Soud tedy považuje za dostačující, že stěžovatel poskytl vnitrostátním soudům možnost zabránit nebo napravit tvrzené porušení jeho práva vyplývajícího z Úmluvy předtím, než vznesl tato obvinění ve smyslu článku 35 odst. 1 Úmluvy (viz např. Slimani proti Francii, č. 57671/00, rozsudek ze dne 27. července 2004, § 38; ASBL Eglise de Scientologie proti Belgii, č. 43075/08, rozhodnutí ze dne 27. srpna 2013, § 26)
51. S ohledem na to, že zásada presumpce nevinny může být porušena i v případě, že nedojde k formálnímu shledání viny obžalovaného, Soud odmítl tvrzení vlády, že stěžovatel měl vyčkat výsledku trestního řízení probíhajícího proti němu předtím, než namítl možné porušení jeho práva na presumpci nevinny. Soud konstatoval, že zatímco taková námitka může být odůvodněná v případě, že stěžovatel namítá porušení procesních záruk zakotvených v článku 1 odst. 1 a 3 v kontextu trestního řízení samotného, v němž by bylo úkolem Soudu zhodnotit spravedlivost trestního řízení jako celku (viz např. Taxquet proti Belgii I, č. 926/05, rozhodnutí velkého senátu ze dne 16. listopadu 2010, § 84), nebrání tomu, aby stěžovatel podal stížnost na porušení jeho práva na presumpci nevinny před ukončením řízení vedeného proti němu.
52. Soud nesdílí ani názor vlády, že stěžovatel měl využít prostředky nápravy podle civilního práva ve vztahu ke zprostředkování rozhodnutí Krajského soudu veřejnosti v médiích. Soud poznamenal, že cíl takového občanskoprávního řízení by byl jiný než předmět stížnosti, kterou podal stěžovatel, a sice posoudit, zda předmětné pasáže rozhodnutí Krajského soudu porušily stěžovatelovo právo na presumpci nevinny, a tudíž by nevedlo k účinné nápravě (viz Shuvalov proti Estonia, č. 39820/08 a 14942/09, rozsudek ze dne 29. května 2012, § 73).
53. Soud tedy konstatoval, že stěžovatel využil vnitrostátní prostředky nápravy tak, jak vyžaduje článek 35 odst. 1 Úmluvy.
54. Závěr
55. S ohledem na výše uvedené Soud odmítl námitky vlády týkající se nepřijatelnosti stížnosti. Soud nepovažuje stížnost ani za zjevně neopodstatněnou ve smyslu článku 35 odst. 1 Úmluvy, ani za nepřijatelnou z jiného důvodu. Soud proto prohlásil stížnost za přijatelnou.

56. Odůvodněnost

Tvrzení stěžovatele

55. Z podání stěžovatele vyplývá, že obviňujícími vyjádřeními učiněnými v rozhodnutí vyhlášeném vůči samostatně stíhaným spoluobviněným Krajský soud jasně naznačil, že považoval stěžovatele za vinného ze spáchání daného trestného činu. Stěžovatel byl popsán jako osoba zastávající vedoucí roli v organizaci, aniž by měl možnost vyjádřit se k obviněním vzneseným vůči němu. Rozhodnutí stanovilo nejenom faktický precedent, pokud jde o další průběh řízení vedeného proti stěžovateli v Německu a v Turecku, ale rovněž vedlo k tomu, že ho veřejnost považovala za hlavu zločinecké organizace založené s podvodným záměrem.
56. Stěžovatel připustil, že vyjádření o samostatně stíhaných spoluobviněných v rozhodnutích trestních soudů byla nezbytná za účelem prokázání okolností případu týkajícího se několika obviněných a za účelem posouzení jejich podílu na spáchání trestného činu. Trval však na tom, že jakékoliv tvrzení mělo zůstat omezeno na popis podezření týkajícího se samostatně stíhaných podezřelých a nemělo vést ke konstatování jejich viny.
57. V tomto ohledu rozhodnutí Krajského soudu obsahovalo nejenom konstatování viny odsouzených, ale obsahovalo rovněž vyjádření o odpovědnosti stěžovatele, a to nad rámec pouhého popisu podezření. Odůvodnění rozhodnutí nebylo omezeno na neutrální popis údajného zapojení stěžovatele v trestném činu, ale rovněž odkazovalo k jeho motivaci, úmyslu a jiným subjektivním prvkům zdůrazňujícím jeho účast na předmětných událostech. Krajský soud dále používal právníké výrazy, z nichž jasně vyplývalo, že stěžovatel se účastnil podvodu podle trestního práva společně s odsouzenými.
58. Zpochybňovaná vyjádření v odůvodnění rozhodnutí jako celku tedy byla rovnocenná s konstatováním viny stěžovatele, čímž došlo k porušení jeho práva na presumpci nevinu.

Tvrzení vlády

59. Vláda tvrdila, že jelikož existovala faktická spojitost mezi obviněním proti stěžovatelovým spoluobviněným a jeho vlastní rolí v událostech zakládajících jejich odsouzení, odkaz na jeho účast na trestném činu byl nezbytný pro posouzení podílu každého ze spoluobviněných na spáchaném trestném činu, a následně za účelem posouzení jejich vlastní viny a odpovídajícího trestu. To byl obvyklý přístup používaný trestními soudy v komplexních řízeních zahrnujících víc obviněných, v nichž nebylo možné vést řízení proti všem obviněným simultánně. Například při posuzování viny obviněných z navádění a pomáhání ve spáchání trestného činu v samostatném řízení byl soud prvního stupně povinen zjistit, zda trestný čin jako takový byl skutečně spáchán. Pouhý předpoklad v tomto ohledu nepostačoval. Takový přístup je součástí principu právního státu v tom smyslu, že trestní řízení má být provedeno rychle, zvláště pokud byl obviněný zadržen ve vazbě, jak tomu bylo v případě spoluobviněných stěžovatele.
60. Vláda navíc trvala na tom, že vyjádření o stěžovateli v rozhodnutí Krajského soudu se týkala zejména postavení, která zastával v rozličných společnostech a sdruženích zaangażovaných v organizování a utajování daného trestného činu. Zdůraznila, že jakákoliv obdobná vyjádření byla omezena na neutrální popis faktů a nesouvisela s jeho trestní odpovědností. Odůvodnění Krajského soudu v žádném bodě nevytvářelo dojem, že o stěžovateli, na nějž bylo v rozhodnutí odkazováno jako na „samostatně stíhaného“, se předpokládalo, že byl vinen ze spáchání konkrétního trestného činu.
61. To všechno bylo ještě víc zřejmé s ohledem na to, že řízení před Krajským soudem nebylo vedeno proti stěžovateli a nevyžadovalo posouzení jeho trestní odpovědnosti. Rozhodnutí krajského soudu nemá žádný závazný účinek na probíhající trestní řízení proti stěžovateli nebo na jakákoliv jiná budoucí řízení, jichž se může stát účastníkem, a tudíž nemělo v tomto ohledu předpojatý účinek. Jakékoliv konstatování viny stěžovatele bylo vyhrazeno jeho vlastnímu řízení, v němž bude mít rovněž příležitost zpochybnit fakta uvedené v předcházejícím

rozhodnutí Krajského soudu vydaném proti jeho spoluobviněným. Z tohoto důvodu nebylo nutné vyslechnout stěžovatele v rámci řízení proti jeho spoluobviněným.

62. Vláda konečně uvedla, že státní orgány zajistily, aby stěžovatel nemohl být předčasně považován veřejností za vinného, a to prostřednictvím úvodních poznámek k publikaci rozhodnutí na internetu ze dne 25. listopadu 2008 v tom smyslu, že jakákoliv vyjádření o zjištěních soudu o samostatně stíhaných spoluobviněných nebyla závazná a že tito požívali presumpce nevinny.

Hodnocení soudu

63. Soud s odkazem na interpretaci rozsahu článku 6 odst. 2 opakuje, že zásada presumpce nevinny je porušena, jestliže rozhodnutí soudu nebo vyjádření veřejného činitele ohledně osoby obviněné z trestného činu odráží názor, že tato osoba je vinna, ještě předtím, než byla její vina prokázána zákonným způsobem. Zásadní rozdíl je třeba činit mezi tvrzením, že někdo je pouze podezřelý ze spáchání daného trestného činu, a jasným prohlášením, že se dotčená osoba dopustila daného činu, aniž by byla pravomocně odsouzena. Soud důsledně zdůrazňuje, jak je důležité, jaká slova veřejní činitelé zvolí pro svá vyjádření předtím, než je dotčená osoba odsouzena a shledána vinnou z určitého trestného činu (viz Daktaras, cit. výše, § 41; Böhmer, cit. výše, § 54 a 56; Nešťák proti Slovensku, č. 65559/01, rozsudek ze dne 27. února 2007, § 88 a 89; Khuzhin a ostatní proti Rusku, č. 13470/02, rozsudek ze dne 23. října 2008, § 94; Borovský, cit. výše, § 45 a násl.). Zatímco použitý jazyk má v tomto ohledu klíčový význam, Soud dále poukázal na to, že skutečnost, zda prohlášení veřejného činitele porušuje zásadu presumpce nevinny, musí být posouzena v kontextu okolností, za nichž bylo zpochybňované prohlášení učiněno (viz Daktaras, cit. výše, § 43; Y. B. a ostatní proti Turecku, č. 48173/99 a 48319/99, rozsudek ze dne 28. října 2004, § 44; A. L. proti Německu, č. 72758/01, rozsudek ze dne 28. dubna 2005, § 31; Allen, cit. výše, § 125 a 126). Dokonce ani použití politováníhodného jazyka nemusí být rozhodující s ohledem na povahu a kontext konkrétního řízení (Allen, cit. výše, § 126).
64. Soud uznal argument vlády, že v komplexním trestním řízení zahrnujícím několik osob, které nemohou být souzeny společně, může být vyjádření soudu prvního stupně o účasti třetích osob, které mohou být později souzeny samostatně, nezbytné pro posouzení viny souzených osob. Trestní soudy jsou povinny prokázat skutečnosti relevantní pro posouzení právní odpovědnosti obviněného tak důkladně a přesně, jak je to možné, a nesmí prezentovat rozhodující skutečnosti jako pouhá obvinění nebo podezření. To platí i ve vztahu ke skutečnostem týkajícím se účasti třetích osob. Nicméně pokud mají být takové skutečnosti uvedeny, soud by neměl poskytnout víc informací, než je nutné pro posouzení právní odpovědnosti obviněných.
65. Vzhledem k okolnostem projednávaného případu Soud předně poznamenal, že ustanovení německého práva jsou jasná v tom, že nepovolují vyvozování jakýchkoliv závěrů o vině osoby z trestního řízení, jehož se neúčastní. Na dotčená prohlášení v rozhodnutí Krajského soudu musí být nahlíženo v tomto kontextu (viz *mutatis mutandis*, Allen, cit. výše, § 125). Nicméně Soud musí rovněž přezkoumat, zda odůvodnění trestního soudu v konkrétním případě nebylo formulováno tak, že vzneslo pochybnosti o možném předčasném rozhodnutí o vině stěžovatele, a tudíž ohrozilo spravedlivé posouzení obvinění vznesených vůči němu v samostatném řízení v Německu a/nebo v Turecku.
66. V souzeném případě měl Krajský soud mimo jiné posoudit, do jaké míry G., jak tvrdil on sám, rozhodoval o použití darovaných peněžních prostředků sám bez konzultace s jakoukoliv kontaktní osobou v Turecku, anebo, jak tvrdili svědci a spoluobvinění, do jaké míry byl G. zapojen do hierarchie zločinecké organizace řízené z Turecka. Aby o tom soud mohl rozhodnout, musí zjistit, kdo plánoval zneužití darovaných finančních prostředků a kdo dal na základě toho jaké instrukce komu. Soud uznává, že v tomto kontextu bylo pro soud nevyhnutelné zmínit konkrétní role, které hrály, a dokonce i úmysly všech osob v zákulisí v

Turecku, včetně stěžovatele.

67. Soud zdůraznil, že mu nebylo poskytnuto přesné znění prohlášení předsedajícího soudce při příležitosti ústního vyhlášení rozhodnutí soudu dne 17. září 2008. Stěžovatel toliko odkazuje na zprávu v novinovém článku publikovaném na internetu dne 18. září 2008. On sám vyjádřil názor, že následný dosah rozhodnutí v médiích nemohl vést ke shledání porušení článku 6 odst. 2 (viz odst. 49 tohoto rozhodnutí). Na základě materiálů, které má Soud k dispozici, tedy nemůže učinit závěr, že předsedající soudce svými prohlášeními porušil zásadu presumpce nevinu vůči stěžovateli. V každém případě tato prohlášení byla nahrazena písemnou verzí rozhodnutí, jež bylo doručeno o něco později.
68. Je pravda, že Krajský soud použil celé jméno stěžovatele v písemné verzi rozhodnutí zaslané obviněným osobám, avšak ve verzi publikované na internetu dne 15. listopadu 2008 použil jeho iniciály. Dle Soudu nicméně nebylo použití iniciálů v oficiální verzi nezbytné za účelem vyvarování se špatných závěrů. Je důležitější poznamenat, že odkazem na stěžovatele jako „samostatně stíhaného“ v rámci celého rozhodnutí soud zdůraznil, že nebyl povolán k posouzení viny stěžovatele, ale podle ustanovení vnitrostátní úpravy trestního práva procesního toliko k posouzení trestní odpovědnosti obviněných v rámci předmětného řízení. Právní posouzení v části III rozhodnutí činí narážky na osoby „v zákulisí“ a neobsahuje žádné prohlášení, jež může být chápáno jako posuzování stěžovatelovy viny.
69. Soud konečně shledal, že v úvodních poznámkách k rozhodnutí publikovanému na internetu, stejně jako v rozhodnutí Spolkového ústavního soudu ze dne 3. září 2009 odmítajícím stěžovatelovu ústavní stížnost, bylo zdůrazněno, že by bylo porušením zásady presumpce nevinu přičítat stěžovateli jakoukoliv vinu a že posouzení jeho případné účasti na trestném činu musí být ponecháno na hlavní řízení, které má být proti němu vedeno. Dle názoru Soudu se soudy nižších stupňů vyhnuly, jak nejvíc to bylo možné v kontextu rozhodnutí zahrnujícího více obviněných, z nichž nikoliv všichni byli přítomni, tomu, aby vzbudily dojem, že stěžovatele předem odsoudily. V rozhodnutí Krajského soudu se nevyskytuje nic, co znemožňuje stěžovateli mít spravedlivé řízení v případech, jichž je účastníkem.
70. S ohledem na výše uvedené Soud uzavřel, že dotčenými vyjádřeními v odůvodnění Krajského soudu ze dne 17. září 2008 nebyla zásada presumpce nevinu porušena. Soud tedy neshledal porušení čl. 6 odst. 2 Úmluvy.

VÝROK

Z těchto důvodů Soud

1. Jednomyslně konstatuje, že stížnost je přijatelná;
2. Rohoduje poměrem hlasů pěti ke dvěma, že nedošlo k porušení článku 6 odst. 2 Úmluvy.

Společné oddělené stanovisko soudce Villigera a soudkyně Yudkivska

Soudci dospěli k závěru, že odůvodnění rozhodnutí Krajského soudu ze dne 17. září 2008 porušilo stěžovatelovo právo na presumpci nevinu. Na rozdíl od většiny se domnívali, že tvrzení o účasti stěžovatele na organizovaném zločinu a způsob vyjadřování použitý Krajským soudem, dokonce i v kontextu konkrétního řízení, vedly k předjímání stěžovatelovy viny.

(zpracovali JUDr. Antonín Drašík, Mgr. Ing. Lucie Hudecová)